



REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 1. marta 2021. godine
Br. ref.:RK 1720/21

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI116/20

Podnosilac

N.T.SH "Edita-S.O.K"

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova
E. Rev. br. 13/2020 od 6. aprila 2020. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija, i
Nexhmi Rexhepi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo N.T.SH "Edita-S.O.K", sa sedištem u selu Grejkovce, opština Suva Reka, koga zastupa njen vlasnik, Samir Kurtishaj (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda [E. Rev. br. 13/2020] od 6. aprila 2020. godine Vrhovnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud) u vezi sa presudom [Ae. br. 186/2018] od 21. oktobra 2019. godine Apelacionog suda i presudom [IV.EK.C. br. 105/16] od 8. juna 2018. godine Departmana za privredna pitanja Osnovnog suda u Prištini (u daljem tekstu: Osnovni sud).

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude Vrhovnog suda, kojom podnosilac zahteva navodi da su mu povređena osnovna prava i slobode zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev se zasniva na stavu 4, člana 21. [Opšta načela] i stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individuelni zahtev] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakona) i pravilu 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

5. Dana 22. jula 2020. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu.
6. Dana 3. avgusta 2020. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Gresu Caka-Nimani za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Arta Rama-Hajrizi (predsedavajuća), Safet Hoxha i Remzije Istrefi-Peci.
7. Dana 26. avgusta 2020. godine, Sud je obavestio podnosioca i Vrhovni sud o registraciji zahteva.
8. Dana 7. decembra 2020. godine, Sud je tražio od podnosioca zahteva da pojasni Sudu da li je svoj zahtev podneo kao pojedinac ili u ime N.T.SH "Edita-S.O.K", kao i da na osnovu člana 21.(Zastupanje) Zakona i tačke c) stava (2) pravila 32 Poslovnika, podnese Sudu punomoćje za zastupanje.
9. Dana 22. decembra 2020. godine, podnosilac zahteva je (i) pojasnio Sudu da je zahtev podnet u ime N.T.SH "Edita-S.O.K"; (ii) podneo je potvrdu o registraciji poslovanja, na osnovu koje rezultira da je podnosilac zahteva jedini vlasnik N.T.SH "Edita-S.O.K"; i (iii) podneo je i odluke redovnih sudova, koje je podneo i u svom prvobitnom zahtevu pred Sudom.
10. Dana 10. februara 2021. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

11. Na osnovu spisa predmeta proizilazi da je podnosilac zahteva 30. septembra 2009. godine zaključio ugovor sa „ARS Beton“ sh.p.k. o kupovini bagera 912 (u daljem tekstu: ugovor). U skladu sa ugovorom, „ARS Beton“ sh.p.k., je bio dužan da do 15. decembra 2009. godine nadoknadi podnosiocu zahteva iznos od 24.700,00 evra. Pošto ovaj iznos nije plaćen do gore navedenog datuma, strane su se dogovorile da se rok za plaćanje produži do 24. decembra 2012. godine. Na osnovu spisa predmeta, ovog datuma je plaćen samo iznos od 300 evra.
12. Dana 2. februara 2016. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu Osnovnom sudu protiv „ARS Beton“ sh.p.k., radi nadoknade gore navedenog duga. Podnosilac zahteva je, između ostalog, tvrdio da u ovom slučaju tužba nije zastarela, jer je 24. decembra 2012. godine izvršen deo uplate i shodno tome, zastarevanje je prekinuto.
13. Dana 8. juna 2018. godine, Osnovni sud je, presudom [IV.EK.C. br. 105/16], odbio kao neosnovanu tužbu podnosioca zahteva, navodeći da (i) na osnovu stava 1, člana 374. (Međusobna potraživanja iz ugovora o prometu robe i usluga) Zakona o obligacionim odnosima iz 1978. godine (u daljem tekstu: stari ZOO), zahtevi ove prirode zastarevaju za 3 (tri) godine, i da su u ovom slučaju strane zaključile ugovor 30. septembra 2009. godine, dok je podnosilac zahteva podneo tužbu 2. februara 2016. godine; i (ii) čak i ako bi se prihvatila činjenica da je deo isplate izvršen 24. decembra 2012. godine, uprkos činjenici da to nije dokazano, tužba bi opet bila zastarela, jer je od 24. decembra 2012. godine, kada se tvrdi da je izvršen deo isplate, do 2. februara 2016. godine, kada je podneta tužba, prošlo više od 3 (tri) godine.
14. Dana 21. juna 2018. godine, protiv gore navedene presude Osnovnog suda, podnosilac zahteva je podneo žalbu Apelacionom sudu, navodeći bitnu povredu odredbi parničnog postupka, pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja i pogrešnu primenu materijalnog prava, sa predlogom da se ista vrati na presuđivanje.
15. Dana 2. jula 2018. godine, podnosilac zahteva je podneo Apelacionom sudu još jedan podnesak za dopunu žalbe, iznoseći nove dokaze u vezi sa slučajem, naime izjavu tuženog, na osnovu koje isti, *„priznaje dug i obećava da će ispuniti obavezu do jula“*. Na osnovu ove izjave, podnosilac zahteva navodi da je na osnovu člana 387. (Priznanje duga) starog ZOO-a prestao rok zastarevanja.
16. Dana 21. oktobra 2019. godine, Apelacioni sud je, presudom [Ae. br. 186/2018], odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva i potvrdio gore navedenu presudu Osnovnog suda. Apelacioni sud je u svom obrazloženju, između ostalog, istakao da je (i) Osnovni sud pravično utvrdio da tužba zastarela na osnovu stava 1, člana 374. starog ZOO-a; i (ii) dokazi dostavljeni podneskom od 2. jula 2018. godine, nisu dostavljeni u skladu sa zahtevima stava 1. člana 180. [bez naslova] Zakona br. 03/L-006 o parničnom postupku (u daljem tekstu: ZPP), jer *„nije pružio dokaze da bez svoje krivice nije mogao*

da izvede“ ove dokaze pred prvostepenim sudom, štaviše da su isti „diskutabilni“ i „nisu jasni“.

17. Neodređenog datuma, protiv gore navedene presude Apelacionog suda, podnosilac zahteva je izjavio reviziju Vrhovnom sudu, navodeći bitnu povredu odredaba parničnog postupka, pogrešno utvrđeno činjenično stanje i pogrešnu primenu materijalnog zakona.
18. Dana 6. aprila 2020. godine, Vrhovni sud je, presudom [E.Rev. br. 13/2020], takođe odbio, kao neosnovanu reviziju podnetu protiv presude Apelacionog suda i shodno tome, potvrdio istu.

Navodi podnosioca

19. Podnosilac zahteva navodi da je presuda [E.Rev. br. 13/2020] od 6. aprila 2020. godine Vrhovnog suda doneta uz povredu njegovih osnovnih prava i sloboda zagantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava.
20. Što se tiče presude [Ac. br. 186/2018] od 21. oktobra 2019. godine Apelacionog suda, podnosilac zahteva navodi da je ista doneta „na osnovu zaključka da je dopuna žalbe neblagovremena“, što je prema njemu nalaz bez pravnog osnova i „u suprotnosti sa odredbom člana 180. ZPP-a. Budući da ova odredba dozvoljava iznošenje novih činjenica i u postupku prema žalbi“.
21. Konačno, podnosilac zahteva traži od Suda da (i) proglasi njegov zahtev prihvatljivim; (ii) da odluči da je presuda [E. Rev. br. 13/2020] od 6. aprila 2020. godine Vrhovnog suda u vezi sa presudom [Ae. br. 186/2018] od 21. oktobra 2019. godine Apelacionog suda i presudom [IV.EK.C. br. 105/16] od 8. juna 2018. godine Osnovnog suda, u suprotnosti sa članom 31. Ustava; i (iii) da proglasi iste nevažećim i vrati njegov slučaj Osnovnom sudu na presuđivanje.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 31

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

1. *1.Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*

2. *Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.*

[...]

Evropska konvencija o ljudskim pravima

Član 6 **(Pravo na pravično suđenje)**

1. *Pravo na pravično suđenje 1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom. Presuda se izriče javno, ali se novinari i javnost mogu isključiti s čitavog ili jednog dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, kada to nalažu interesi maloletnika ili zaštite privatnog života strana u sporu, ili kada to sud smatra izričito neophodnim zato što bi u posebnim okolnostima publicitet mogao naneti štetu interesima pravde.*

[...]

Zakon o obligacionim odnosima od 30. marta 1978. godine **Međusobna potraživanja iz ugovora o prometu robe i usluga** **Član 374**

Međusobna potraživanja društvenih pravnih lica iz ugovora u prometu robe i usluga kao i potraživanja naknade za izdatke učinjene u vezi sa tim ugovorima, zastarevaju za tri godine. Zastarevanje teče odvojeno za svaku isporuku robe, izvršeni rad ili uslugu.

Priznanje duga **Član 387**

Zastarevanje se prekida kada dužnik prizna dug.

Priznanje duga može se učiniti ne samo izjavom poveriocu, nego i na posredan način, kao što su davanje otplate, plaćanje kamate, davanje obezbeđenja.

Zakon br. 03/L-006 o parničnom postupku

Član 180 **[bez naslova]**

180.1 U žalbi se ne mogu podneti nove činjenice i predložiti novi dokazi, osim ukoliko podnosilac žalbe donese dokaze da bez svoje krivice nije mogao da podnese, odnosno da predloži do okončanja glavne rasprave u prvostepenom sudu.

180.2 Navodeći nove činjenice, podnosilac žalbe ima zadatak da pomene dokaze sa kojima će se takve činjenice potvrditi, a ukazujući na nove dokaze, ima zadatak da pomene činjenice koje se takvim dokazima treba potvrditi.

180.3 Pobijanje previđanja i pobijanje sa ciljem nadoknade, što nije podneto prvostepenom sudu, ne može se podneti u žalbi.

180.4 Ukoliko se sa pojavom novih činjenica, i po predlogu novih dokaza prouzrokuju troškovi postupka u žalbenom postupku, takve troškove ostaju na teret stranci koja je podnela nove činjenice, odnosno koja je predložila nove dokaze.

Prihvatljivost zahteva

22. Sud prvo razmatra da li su ispunjeni uslovi prihvatljivosti, propisani Ustavom i utvrđeni Zakonom i Poslovnom.
23. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

24. Sud se takođe poziva na stav 4, član 21. [Opšta načela] Ustava, koji propisuje:

4. Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva”.

25. S tim u vezi, Sud ističe da podnosilac zahteva ima pravo da podnese ustavnu žalbu, pozivajući se na navodne povrede njegovih osnovnih prava i sloboda, koje se odnose i na fizička i na pravna lica u meri u kojoj su primenjiva (vidi, između ostalog, slučaj Suda KI118/18, sa podnosiocem zahteva: *Eco Construction sh.p.k.*, rešenje o neprihvatljivosti od 10. oktobra 2019. godine, stav 29 i tamo korišćene reference).
26. Sud će dalje takođe razmotriti da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, koji su propisani u Zakonu. S tim u vezi, Sud se prvo poziva na član 47. (Individualni zahtevi), 48. (Tačnost podneska) i 49. (Rokovi) Zakona, koji propisuju:

Član 47 (Individualni zahtevi)

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48 (Tačnost podneska)

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49 (Rokovi)

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku[...].”

27. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud nalazi da je podnosilac zahteva ovlašćena strana, koja osporava akt javnog organa, odnosno presudu [E.Rev. br. 13./20] od 6. aprila 2020. godine Vrhovnog suda, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva predviđena Zakonom. Podnosilac zahteva je takođe naglasio prava i slobode za koje tvrdi da su povređene u skladu sa uslovima iz člana 48. Zakona i podneo je zahtev u skladu sa rokovima utvrđenim u članu 49. Zakona.
28. Pored toga, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti utvrđene u stavu (2) pravila 39 (Kriterijum o prihvatljivosti) Poslovnika. Pravilo 39 (2) Poslovnika utvrđuje uslove na osnovu kojih Sud može razmotriti zahtev, uključujući uslov da zahtev nije očigledno neosnovan. Tačnije, pravilo 39 (2) predviđa:

Pravilo 39
(Kriterijum o prihvatljivosti)

“(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju.”

29. Ovo pravilo, zasnovano na sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), ali i sudskoj praksi Suda, omogućava Sudu da u celini proglasi neprihvatljivim kao „očigledno neosnovan“ zahtev ili samo bilo koji određeni navod koji zahtev može sadržati. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, „očigledno neosnovani“ navodi mogu se svrstati u četiri posebne grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi „četvrtog stepena“; (ii) navodi kategorizovani kao „očigledno ili evidentno odsustvo povreda“; (iii) „nepotkrepljeni ili neobrazloženi“ navodi; i na kraju, (iv) „zbunjujući i nejasni“ navodi (vidi: tačnije, za koncept neprihvatljivosti na osnovu zahteva ocenjenog kao „očigledno neosnovan“ i specifičnosti gore pomenute četiri kategorije navoda kvalifikovanih kao „očigledno neosnovani“, Praktični vodič ESLJP-ao uslovima prihvatljivosti od 31. avgusta 2019. godine; Deo III. Neprihvatljivost zasnovana na meritumu; A. Očigledno neosnovani zahtevi, stavovi 275 do 304).
30. U kontekstu ocene prihvatljivosti zahteva, odnosno, ocenjujući da li je isti očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će se prvo podsetiti na suštinu predmeta sadržanu u ovom zahtevu i na odgovarajuće navode podnosioca zahteva, u čijoj će oceni Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojima je, prema članu 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovana Ustavom.
31. Sud podseća da su okolnosti ovog slučaja povezane sa ugovorom koji je podnosilac zahteva zaključio sa „ARS Beton“ sh.p.k., o kupoprodaji vozila/bagera. Na osnovu ovog ugovora, „ARS Beton“ sh.p.k., bio je dužan da u početku, do 15. decembra 2009. godine, a zatim, prema sporazumu između strana, do 24. decembra 2012. godine, nadoknadi podnosiocu zahteva ugovoreni iznos. S obzirom da se to nije dogodilo, podnosilac zahteva je podneo tužbu za vraćanje duga Osnovnom sudu. Poslednje navedeni je odbio

tužbu podnosioca zahteva, sa obrazloženjem da je ista zastarela. Žalbom Apelacionom sudu, između ostalog, podnosilac zahteva je tvrdio da je tok rokova zastarevanja u ovom slučaju prekinut, uzimajući u obzir činjenicu da je deo isplate izvršen 24. decembra 2012. godine, dok je 2. jula 2018. godine podnosilac zahteva putem izjave priznao dug. Ovu izjavu, podnosilac zahteva je podneo Apelacionom sudu podneskom u vreme kada je žalba bila u toku. Apelacioni sud je odbio žalbu podnosioca zahteva, navodeći takođe da su rokovi za podnošenje njegove tužbe zastareli, štaviše da relevantna izjava o priznanju duga dostavljena Apelacionom sudu nije ispunjavala uslove propisane u članu 180. ZPP-a, da se prihvati kao dokaz. Vrhovni sud je potvrdio presudu Apelacionog suda, odbivši zahtev podnosioca za reviziju, kao neosnovan. Podnosilac zahteva osporava nalaze redovnih sudova pred Sudom, navodeći povredu člana 31. Ustava i navodeći da je Apelacioni sud odbio dopunu njegove žalbe u suprotnosti sa članom 180. ZPP-a, dok bi se u suprotnom utvrdilo da je tok rokova zastarevanja, na osnovu člana 387 starog ZOO-a, prekinut, i shodno tome, njegova tužba mora da se meritorno razmotri.

32. Pri razmatranju tih navoda, Sud prvo ističe da se isti u suštini odnose na pogrešnu primenu primenjivog zakona od strane Apelacionog suda i Vrhovnog suda, koje Sud, u skladu sa svojom sudskom praksom i sudskom praksom ESLJP-a, smatra *“navodima četvrtog stepena”*.
33. U kontekstu ove kategorije zahteva, Sud naglašava da je on, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali uzimajući u obzir i njegove karakteristike, koje su utvrđene u EKLJP (vidi u ovom kontekstu, objašnjenje u Praktičnom vodicu ESLJP-a od 30. aprila 2019. godine kroz uslove prihvatljivosti; deo I. Neprihvatljivost na temelju merituma; A. Očigledno neosnovan zahtev; 2. “Četvrta instanca”, stavovi 262 i 263), kao i načela subsidijarnosti i doktrine četvrte instance, dosledno isticao razliku između *“ustavnosti”* i *“zakonitosti”* i potvrdio da nije njegov zadatak da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu, koje je navodno izvršio redovan sud, osim i u meri u kojoj su se takvim greškama mogla povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom ili EKLJP-om (vidi, u ovom kontekstu, između ostalog, slučajeve Suda KI179/18, podnositeljka zahteva: *Belgijzar Latifi*, rešenje o neprihvatljivosti od 23. jula 2020. godine, stav 68; KI49/19, podnosilac zahteva: *Akcionarsko društvo Limak Kosovo International Airport S.H.A., “Adem Jashari”*, rešenje od 31. oktobra 2019. godine, stav 47; KI56/17, podnositeljka zahteva: *Lumturije Murtezaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 18. decembra 2017. godine, stav 35; i KI154/17 i KI05/18, podnosilac zahteva: *Basri Deva, Afërdita Deva i Društvo sa ograničenom odgovornošću “Barbas”*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. avgusta 2019. godine, stav 60).
34. Sud je takođe dosledno tvrdio da nije uloga ovog Suda da preispituje nalaze redovnih sudova koji se tiču činjeničnog stanja i primene materijalnog prava, te da ne može sam oceniti činjenice koje su dovele dotle redovni sud da donese jednu umesto neke druge odluke. U suprotnom, Sud bi postupio kao sud *„četvrtog stepena“*, što bi rezultiralo zanemarivanjem granica postavljenih u njegovoj nadležnosti (vidi, u ovom kontekstu, slučaj ESLJP-a *García Ruiz protiv Španije*, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28 i tamo korišćene reference; i takođe vidi slučajeve Suda: KI49/19, gore citiran, stav 48; i KI154/17 i KI05/18, gore citiran, stav 61).

35. Sud, međutim, ističe da sudska praksa ESLJP-a i Suda takođe utvrđuju okolnosti pod kojima bi trebalo napraviti izuzetke od ovog stava. Kao što je gore napomenuto, iako redovni sudovi imaju primarni zadatak da rešavaju probleme u vezi sa tumačenjem primenjivog zakona, uloga Suda je da obezbedi ili utvrdi da su efekti takvog tumačenja kompatibilni sa Ustavom i EKLJP-om (vidi slučaj ESLJP-a, *Miragall Escolano i drugi protiv Španije*, presuda od 25. maja 2000. godine, tačke 33-39; i takođe slučaj Suda KI154/17 i KI05/18, gore citiran, stav 63). U principu, takav izuzetak se odnosi na slučajeve za koje se ispostavi da su očigledno proizvoljni, uključujući i one u kojima je sud u određenom slučaju „očigledno pogrešno primenio zakon“ i koji su možda rezultirali „proizvoljnim zaključcima“ ili „očigledno neobrazloženim“ za odgovarajućeg podnosioca zahteva (za detaljnija objašnjenja u vezi sa konceptom „očigledno pogrešne primene zakona“, vidi, između ostalog, slučaj Suda KI154/17 i KI05/18, gore citiran, stavovi 60 do 65 i tamo korišćene reference).
36. U tom kontekstu, Sud podseća da se u okolnostima ovog slučaja glavni navodi podnosioca zahteva odnose na pogrešno tumačenje člana 180. ZPP-a, prvo od strane Apelacionog suda, a zatim i Vrhovnog suda. U suštini, podnosilac zahteva navodi da je Apelacioni sud odbio dokaze podnete podneskom od 2. jula 2018. godine, pogrešno tumačeći član 180. ZPP-a, kao i da bi u suprotnom, na osnovu ovih dokaza, Apelacioni sud potvrdio da je na osnovu člana 387. starog ZOO-a, zastarevanje prekinuto.
37. Sud međutim ističe da je Apelacioni sud razmotrio njegov podnesak od 2. jula 2018. godine i, na osnovu člana 180. ZPP-a, odbio isti. Apelacioni sud je, presudom [Ae. br. 186/2018] od 21. oktobra 2019. godine, u tom smislu, istakao sledeće:
- “Tužitelj u žalbi navodi o prekidu zastarevanja pozivajući se na neke sporne dokaze a koji nisu jasni, i na ovu osnovu zahteva poništenje apelovane presude. Međutim iz spisa predmeta proizilazi da je tužitelj postupio u suprotnosti sa odredbom iz člana 180., stav 1. ZPP-a koji propisuje da: „U žalbi se ne mogu podneti nove činjenice i predložiti novi dokazi, osim ukoliko podnosilac žalbe donese dokaze da bez svoje krivice nije mogao da podnese, odnosno da predloži do okončanja glavne rasprave u prvostepenom sudu“. Tužitelj nije podneo ove dokaze u postupku koji je odvijen u prvom stepenu, stoga je prvostepeni sud svoju odluku zasnovao na izvedene dokaze tokom razmatranja, odnosno na dokaze predstavljene od tužitelja koji je, shodno članu 319. ZPP-a, obavezan da dokaže činjenice nad kojima zasniva svoje zahteve i navode. Tužitelj je sporne dokaze podneo samo drugostepenom sudu i nije pružio dokaze da bez njegove krivice nije mogao da ih podnese, odnosno da ih predlaže do okončanja glavne rasprave u prvostepenom sudu. Tužitelj ove dokaze čak nije podneo u žalbi, nego u njenoj dopuni, nakon isteka roka za žalbu”.
38. S tim u vezi, Sud smatra da je Apelacioni sud, u okolnostima ovog slučaja, razmatrao i obrazložio navode podnosioca zahteva, uključujući i one koji se odnose na pogrešno tumačenje odredbi ZOO-a i ZPP-a. U kontekstu člana 180.

ZPP-a, na čiju povredu podnosilac zahteva navodi, Apelacioni sud je, između ostalog, istakao da (i) novi dokazi pred Apelacionim sudom mogu da se izvedu samo kada podnosilac žalbe, odnosno podnosilac zahteva, pruži dokaz da ih, bez svoje krivice, nije mogao da ih iznese pred prvostepenim sudom; (ii) ovi dokazi nisu podneti žalbom od 21. juna 2018. godine, već podneskom od 2. jula 2018. godine, a samim tim i van roka za žalbu Apelacionom sudu; i (iii) da su isti bili „diskutabilni“ i „nejasni“ dokazi.

39. Pored toga, i dalje od ovog navoda, Sud primećuje da su se svi redovni sudovi bavili pitanjem zastarelosti tužbe podnosioca zahteva, navodeći da je (i) ugovor između strana zaključen 30. septembra 2009. godine, dok je podnosilac zahteva podneo tužbu 2. februara 2016. godine, van roka od tri (3) godine utvrđenog članom 374. starog ZOO-a, primenljivog u okolnostima ovog slučaja; (ii) čak i ako uzmemo u obzir tvrdnju podnosioca zahteva da je 24. decembra 2012. godine izvršen deo isplate, a posledično je prekinut rok zastarevanja, tužba i dalje zastarela, jer je od 24. decembra 2012. godine, kada se tvrdi da je izvršen deo isplate, do 2. februara 2016. godine, kada je podneta tužba, prošlo više od tri (3) godine; i konačno (iii) da izjava o „*priznanju duga*“ podneta Apelacionom sudu 2. jula 2018. godine, nije podneta u skladu sa zahtevima člana 180. ZPP-a i štaviše, nakon isteka roka za podnošenje žalbe.
40. U takvim okolnostima, uzimajući u obzir navode koje je izneo podnosilac zahteva i činjenice koje je izneo, kao i obrazloženje gore navedenih redovnih sudova, Sud smatra da podnosilac zahteva ne dokazuje ili dovoljno potkrepljuje navod da su redovni sudovi možda „*očigledno pogrešno primenili zakon*“, što je rezultiralo „*proizvoljnim zaključcima*“ ili „*očigledno neobrazloženim*“ za podnosioca zahteva, i shodno tome, njegove navode o pogrešnom tumačenju i pogrešnoj primeni primenljivog zakona, koji se kvalifikuju kao navodi koji spadaju u kategoriju „*četvrtog stepena*“ i kao takvi, odražavaju navode na nivou „*zakonitosti*“ i nisu argumentovani na nivou „*ustavnosti*“. Shodno tome, oni su očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kao što je definisano u stavu (2) pravila 39 Poslovnika.
41. U tom smislu, kako bi se izbegli nesporazumi od strane podnosioca zahteva, Sud ističe da „*pravda*“ koja se propisuje u članu 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a nije „*sustinska*“, već „*proceduralna*“ pravda. U praktičnom smislu, i u principu, ovo se izražava u kontradiktornom postupku u kojem se strane saslušaju i stavljaju se pod istim uslovima pred sudom (vid, između ostalog, slučaj Suda KI131/19, sa podnosiocem zahteva: *Sylë Hoxha*, rešenje od neprihvatljivosti od 21. aprila 2020. godine, stav 57; i KI49/19, gore citiran, stav 55).
42. To tačnije znači, da bi strane tokom pravičnog i nepristrasnog postupka trebalo da (i) imaju mogućnost da vode postupak na principu kontradiktornosti; (ii) da im se pruža mogućnost da iznesu argumente i dokaze koje smatraju relevantnim za slučaj u različitim fazama postupka; (iii) da im se garantuje da su relevantni sudovi, objektivno posmatrano, pravilno saslušali i pregledali sve argumente i dokaze koji su bili relevantni za rešavanje predmetnog slučaja; (iv) da im se garantuje da su činjenice i zakonski navodi u sudskim odlukama detaljno razmotreni i obrazloženi; i da im se, u skladu sa okolnostima slučaja, (v) garantuje da su postupci, posmatrani u celosti, bili pravični i ne proizvoljni

(vidi, između ostalog, slučaj ESLJP-a *Garcia Ruiz protiv Španije*, citiran gore, stav 29; i slučaj Suda, KI131/19, citiran gore, stav 58). Sud ističe da u okolnostima ovog slučaja podnosilac zahteva nije argumentovao da to nije slučaj.

43. Sud takođe naglašava da član 31. Ustava, kao i član 6. EKLJP-a, ne garantuju nikome povoljan ishod tokom suđenja niti predviđaju da Sud dovodi u pitanje primenu materijalnog prava od strane redovnih sudova u parničnom sporu, gde obično jedna strana dobija, a druga gubi (vidi, između ostalog, slučajeve Suda KI118/17, sa podnosiocem zahteva: *Şani Kervan i drugi*, rešenje o neprihvatljivosti od 17. januara 2018. godine, stav 36; KI49/19, gore citiran, stav 54; i KI99/19, sa podnosiocem zahteva: *Persa Raičević*, rešenje o neprihvatljivosti od 19. decembra 2019. godine, stav 48).
44. Sud na kraju takođe ističe da nezadovoljstvo podnosioca zahteva sa ishodom postupka pred redovnim sudovima ne može samo po sebi da pokrene argumentovan navod o povredi osnovnih ljudskih prava i sloboda zagarantovana Ustavom (vidi, slučaj ESLJP-a, *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske*, presuda od 26. jula 2005. godine, stav 21).
45. Shodno tome, Sud utvrđuje da je zahtev očigledno neosnovan, na ustavnim osnovama, i proglašava se neprihvatljivim, u skladu sa stavom 7, člana 113. Ustava i pravilom 39 (2) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Republike Kosovo, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47. Zakona i pravilom 39 (2) Poslovnika, 10. februara 2021. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona, i
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Gresa Caka-Nimani

Gresa Caka-Nimani



Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi

Arta Rama-Hajrizi